

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
ในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9
Relationship Between Participative Administration And Academic
Administration Of Schools In Suphanburi Province Under
The Secondary Education Service Area Office 9

ปิติภูมิ น้ำแก้ว* สมกุล ถาวรกิจ**
Pitipoom Namkaew* Somkul Tharwonkit**
วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม*
Siam Technology College*

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี 2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 32 โรงเรียน รวม 162 คน โดยเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan และสุ่มอย่างง่ายเพื่อคำนวณหาสัดส่วนแต่ละโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามแบบของ Cronbach เท่ากับ 0.9 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสามารถนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมไปใช้ในทุก ๆ โรงเรียนและสามารถนำไปพัฒนาการบริหารด้านอื่นให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การบริหารแบบมีส่วนร่วม, การบริหารงานวิชาการ, สถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี

Abstract

This research was conducted. The objectives of this study were 1) to investigate participatory administration of schools in Suphan Buri Province, 2) to study academic administration of schools in Suphan Buri Province and 3) to study the relationship between participatory administration and academic administration of schools in Suphan Buri

Province under the Secondary Educational Service Area Office 9. This study was a quantitative research. The samples of this research were 162 school administrators and academic teachers of 32 schools in Suphan Buri Province under the Secondary Educational Service Area Office 9. The sample size was determined based on Krejcie and Morgan's table. A simple random sampling was used to calculate the proportion of each school. The research instrument for data collection was a five-rating scale questionnaire with a reliability of 0.9 by determining Cronbach's alpha coefficient. Data were analyzed using a computer software and statistics including frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The results of this research indicated that 1) overall participatory administration of schools was at a high level, 2) overall academic administration of teachers in schools was at a high level, 3) overall relationship between participatory administration and academic administration in schools was positive at a high level with a statistical significance level of 0.05. The relationship between participatory administration and academic administration, which could be applied in every school for participatory administration and in development other areas of management in more effective manner.

Keywords: Participatory Administration, Academic Administration, Schools In Suphan Buri Province

บทนำ

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทั่วไปมีภารกิจการบริหารงานหลัก 4 ด้าน คือการบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารวิชาการ โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนของนักเรียน ในการดำเนินงานสถานศึกษา สามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมนั้น ๆ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในฐานะผู้นำและมีความรับผิดชอบในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และเปิดโอกาสให้บุคลากรภายในโรงเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดและบริหารการศึกษา หรือกล่าวได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่าย ได้เข้ามามีบทบาทในการจัดและบริหารการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา 2553, น. 14)

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งเป็นปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ในการ

บริหารงานทั่วไปได้ให้ความสำคัญกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรต้องใช้แนวทางและวิธีการบริหารหลากหลายรูปแบบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุด ซึ่งการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมถือเป็นแนวทางการบริหารงานที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานในหน่วยงานและสถานศึกษาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ที่จะต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของโรงเรียน เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร เพราะจะได้ใช้ความรู้ความสามารถตลอดจนประสบการณ์ทั้งหลายมาดำเนินการบริหารงานในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการศึกษา เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข มีคุณภาพตามต้องการ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้นำทางวิชาการมีความสามารถในการทำงานร่วมกับครู ให้คำแนะนำและประสานงานให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2548, น. 29-30) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สนิท ไทกล้า (2549, น. 23) กล่าวว่า การบริหารวิชาการภายในสถานศึกษามีความสำคัญเปรียบเสมือนเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา และมีงานต่าง ๆ ซึ่งสนับสนุนให้งานวิชาการมีความสมบูรณ์ โดยทุกฝ่ายต้องร่วมกันบริหารจัดการให้บรรลุจุดประสงค์ของสถานศึกษา

โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนอยู่ในปัจจุบัน ได้เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งตอบสนองต่อมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของทางโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย นโยบาย เป้าหมาย ตัวชี้วัด แต่ด้วยการจัดทำแผนงานการบริหารงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ จึงทำให้ประสบปัญหาในการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง ทั้งยังประสบปัญหาเมื่อผู้บริหารมีคำสั่งแต่งตั้งครูให้ครูกลุ่มสาระต่าง ๆ รับผิดชอบในส่วนองงานแต่ละขั้นตอนแล้ว มักได้รับความสนใจน้อยและมีเพียงส่วนน้อยที่ให้ความร่วมมือและความรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนยังไม่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เนื่องจากบางครอบครัวผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน (รายงานผลการประเมินตนเองของระดับสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานปี การศึกษา, 2562)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวมาเบื้องต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูว่าอยู่ในระดับใด และเพื่อให้เห็นถึงสภาพปัญหาการบริหารงานทางวิชาการเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 และเพื่อจะได้แนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนากการบริหารของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 32 โรงเรียน รวม 278 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 32 โรงเรียน ทั้งหมด 162 คน โดยการสุ่มหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางหาจำนวนผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 - 610) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อหาสัดส่วนแต่ละโรงเรียน

พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ตามแนวคิดของของลิเคิร์ท เป็นแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง การดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การดำเนินการอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การดำเนินการอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การดำเนินการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ในการแปลความหมายครั้งนี้ ผู้วิจัยแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ค่าคะแนนกลาง (Mid Point) ตามแนวคิดของเบสต์ (Best, 1981) ดังต่อไปนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึงการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึงการดำเนินการอยู่ในระดับมาก
- 2.50 - 3.49 หมายถึงการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึงการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.49 หมายถึงการดำเนินการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ตามแนวคิดของของลิเคิร์ท เป็นแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง การดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การดำเนินการอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การดำเนินการอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การดำเนินการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลด้านคุณลักษณะทั่วไปด้วยความถี่ร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) แทนด้วยสัญลักษณ์ $\bar{x}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แทนด้วย สัญลักษณ์ S.D.
3. การวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) แทนด้วยสัญลักษณ์ $\bar{x}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แทนด้วย สัญลักษณ์ S.D.
4. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยสถิติความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารและครูฝ่ายวิชาการรวมทั้งหมด 162 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 96 คน ร้อยละ 59.26 อายุ 46 – 55 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 40.12 วุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 50.62 ตำแหน่งครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 80.25 ประสบการณ์ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 61.73

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.31$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{x} = 4.22$) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{x} = 4.21$) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x} = 4.14$)

3. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

ผลการวิเคราะห์พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทั้ง 12 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับ คือ การแนะแนวการศึกษา ($\bar{x} = 4.39$) รองลงมา คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.28$) และการนิเทศการศึกษา ($\bar{x} = 4.26$) ส่วนด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลและครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{x} = 4.07$)

4. ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

ผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = 0.85$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

1. **ด้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ** พบว่า มีการพัฒนาหลักสูตรในเรื่องร่วมตัดสินใจในการทำแผนการสอนตราหลักสูตร และกำหนดแผนการสอน ในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ การผลิตและจัดหาสื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น ประเด็นการกำหนดแนวทางการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น จะเห็นได้ว่าได้จัดทำแผนการสอนตามหลักสูตร ครูจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าในเรื่องอื่น อาจจะเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอน ครูทุกคนต้องรับทราบข้อมูลทางวิชาการในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของนักเรียน จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นในเรื่องนี้อยู่ในระดับมาก เพราะการจัดทำแผนการสอนตามหลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอน จึงทำให้มีส่วนร่วมในเรื่องนี้สูง และยังมีผลต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย ตลอดจนต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชา นอกจากนั้นยังต้องประยุกต์และบูรณาการให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันตามเกณฑ์จัดการศึกษาปัจจุบัน จึงทำให้ครูเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้อันดันดับต้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สไมเลอร์ มาร์ค เอ ลาซาร์ส เวอร์จิเนียและบราลี คอนเยอร์ สจิ้น (1996) ได้ศึกษาผลการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาในเมืองมิดเวสต์เทิร์น ปี 1990 ถึงปี 1994 ผลการวิจัยพบว่า 1) การให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการพัฒนาในทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกของการเปลี่ยนแปลงองค์การกับการพัฒนาทางวิชาการ มีผลน้อยกว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมการตัดสินใจอาจมีผลทางลบหรือทางบวกกับผลการเรียนของนักเรียน และ 3) มีความแตกต่างอย่างมากระหว่างความสัมพันธ์ของกลไกการเปลี่ยนแปลงกับการพัฒนาทางวิชาการเมื่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่คงที่

2) **ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน** พบว่า มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในเรื่องการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน มีการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคลากร ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการให้แก่ บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการเรียนการสอนตามหลักสูตร จะเห็นได้ว่า ครูมีส่วนร่วมในเรื่องนี้มาเป็นอันดับต้น ๆ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนจำเป็นจะต้องมีแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมให้กับผู้เรียนจากรายวิชาที่สอน เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ดังนั้น การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ของนักเรียน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง กับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร เพื่อให้เกิดทักษะเพิ่มเติมของนักเรียนที่ได้จากการเรียนในวิชา และสามารถวิเคราะห์ได้ ตลอดจนความหลากหลายในการเรียนรู้นอกจากในชั้นเรียนแล้ว สามารถสืบค้นหาจากแหล่งอื่นได้ ดังนั้นในประเด็นนี้ครูจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เข้ามาเป็นอันดับต้น ๆ เพื่อให้ตอบรับกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาลณี เหมือนโพธิ์ทอง (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารได้เล็งเห็นความสำคัญในการ

บริหารแบบมีส่วนร่วมปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการบริหารโดยเน้นการมีส่วนร่วมเป็นหลักก่อให้เกิดแนวคิดสร้างสรรค์ และวัฒนธรรมอันดีงาม ด้านการไว้วางใจกันมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2) การทำงานเป็นทีมของพนักงานครูในสถานศึกษา โดยภาพรวมเพื่อพิจารณาแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด ส่งผลให้มีสภาพการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนมากขึ้น 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูในสถานศึกษามีค่าความสัมพันธ์ในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกันทุกด้าน และสัมพันธ์กับแนวคิดของ มิลเลอร์ (1965:168) การบริหารงานวิชาการว่างานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนที่สำคัญที่สุด คือการจัดทำแผนการสอน และการปฏิบัติตามแผนงานรวมทั้งการวัดผลและการจัดบริการในการสอน

3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและแผนการสอน การประเมินหลักสูตรและแนวทางในการพัฒนา การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคลากร ครอบครัวย องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ในข้อร่วมได้รับความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ ในการพัฒนางานวิชาการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของครู จะให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและแผนการสอนมาเป็นอันดับต้น ในประเด็นนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องเข้าใจหลักสูตรและแผนการสอน จึงจะทำให้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับตัวชี้วัดของแต่ละวิชา ครูสามารถเข้าใจและจัดการเรียนการสอนในตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชาแต่ละวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารเน้นในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและแผนการสอน เพื่อให้แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาเข้ามารับรู้ทำความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนให้ถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จะเห็นได้ว่าตั้งแต่การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นอันดับแรก ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญอย่างมากสำหรับครูผู้สอนที่ต้องรับรู้ถึงการพัฒนหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนจะทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดสื่อการเรียนรูของนักเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพของครู และโรงเรียนด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ สมิทธิและคณะ (อ้างใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) การบริหารงานและการให้ความสำคัญของงานในสถานศึกษางานในความรับผิดชอบของผู้บริหาร โดยแยกงานออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่ งานบริหารบุคลากร งานบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา งานบริหารการเงิน งานบริหารอาคารสถานที่ งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน งานบริหารทั่วไป จากแนวคิดที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรในเรื่องการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารจะให้ความสำคัญจึงทำให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องวิชาการมาเป็นอันดับแรก เนื่องจากมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อครูและนักเรียนตลอดจนการประเมินสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌปักษ์ รุ่งโรจน์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน การบริหารงานวิชาการกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตร แผนการสอน กำหนดการเรียนการสอน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีส่วนร่วมการ

ประเมินผลการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน และการแนะแนวการศึกษา ในข้อร่วมในการประเมินผลดำเนินการแนะแนว การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประเมินหลักสูตร แผนการสอน กำหนดการเรียนการสอน ครูให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกที่จะเข้ามามีส่วนร่วม แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในเรื่องนี้มีความจำเป็น และสำคัญอย่างยิ่งสำหรับครูที่จะทำให้มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการสามารถวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้เป็นแนวทางที่จะทำให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้ผู้เรียนได้มีวิธีการรับรู้ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น จึงทำให้ครูสามารถประเมินผู้เรียนได้ว่าอยู่ในระดับไหน จะมีวิธีการแก้ไขอย่างไรให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ตลอดจนการจัดเรียงความสำคัญของเนื้อหาในบทเรียนจากการประเมินผู้เรียนหรือประเมินภาพรวมในสถานศึกษาที่ตนเองทำการเรียนการสอนอยู่ จึงทำให้ความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของครูในด้านการประเมินกับสถานศึกษา ตลอดจนผู้บริหารอยู่ในอันดับแรก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาฤณี เหมือนโพธิ์ทอง (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารได้เล็งเห็นความสำคัญในการบริหารแบบมีส่วนร่วมปรับเปลี่ยนกระบวนการตัดสินใจในการบริหาร โดยเน้นการมีส่วนร่วมเป็นหลักก่อให้เกิดแนวคิดสร้างสรรค์และวัฒนธรรมอันดีงาม ด้านการไว้วางใจกันมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2) การทำงานเป็นทีมของพนักงานครูในสถานศึกษาโดยภาพรวมเพื่อพิจารณาแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมดส่งผลให้มีสภาพการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนมากขึ้น

3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกันทุกด้าน และสอดคล้องแนวคิดของ ยาเป็น เรือนจรรยาสุรี (2553) หลักการของการบริหารงานวิชาการในเรื่องหลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตลอดเวลา โดยทุกคนในหน่วยงานมีส่วนร่วมเสนอแนะ ปรับปรุงและพัฒนา หลักการมีส่วนร่วมต้องการให้ทุกคนได้ร่วมกันทำงานซึ่งลักษณะของวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย อาจดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการวิชาการซึ่งจะมีเป้าหมายการทำงานร่วมกันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจาก การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. ควรมีการส่งเสริมการนิเทศการศึกษาให้ครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดระบบนิเทศภายในโรงเรียน และประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วม
2. ควรมีส่งเสริมและสนับสนุนการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ให้ครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยประสานงานและเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการรับทราบเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ตลอดจนองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้เข้าใจนโยบายของสถานศึกษาให้มากขึ้นกว่านี้

3. ควรให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคลากร ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงานและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เพื่อการมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง การส่งเสริมบทบาทของครูด้านการมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ณปภัช รุ่งโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร.
- ยาเป็น เรื่องจรรยาวัตร. หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการบริหารงานวิชาการ.สืบค้นเมื่อ 3/04/2558. จาก <http://www.kroobannok.com/blog/24395>.
- รุ่งชัชดาพร เวระชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ภาควิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์.มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สนิธ ไทยกล้า. (2549). การมีส่วนร่วมของการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- Bryman. A. (1986). **Leadership and Organization**. London: Routedge&Kegan Paul.
- Chohen, J. M.and Uphoff, N. T. (1977). **Rural DevelopmentParticipation : Concepts andMeasures for Projec Design**.Implementation and Evaluation. New Your: The Rural Development Community Center for International Studies,Cornell University.
- Cohen & Uphoff. (1980). **Effective Behavior in Organization**. New York: Prentice-Halll.
- Lawer. E. E. (1986). **High Involvement Mnagemant**. San Francise: Jersey Bass.
- Robert J. House. (1976). **Managerial Process and Organization Behavior**. New Your: Scott, Fopresman and Company.
- Swansburg, Russell C. (1996). **Management and Leadership for Nurse Managers**. Boston: Jones and Bartlett Publishers.